

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

ശത്രുഘ്നസ്യ രോഷസ്തേന കുബ്ജായാ ഭൂമൗ വികർഷണം
ഭരതസ്യാദേശേന തസ്യാ മോചനം ച

അഥ യാത്രാം സമീഹന്തം
ശത്രുഘ്നോ ലക്ഷ്മണാനുജഃ |
ഭരതം ശോകസന്തപ്ത -
മിദം വചനമബ്രവീത് || 2.78.1 ||

ഗതിര്യഃ സർവഭൂതാനാം
ദുഃഖേ കിം പുനരാത്മനഃ |
സ രാമഃ സത്ത്വസമ്പന്നഃ
സ്ത്രിയാ പ്രവ്രാജിതോ വനം || 2.78.2 ||

ബലവാൻ വീര്യസമ്പന്നോ
ലക്ഷ്മണോ നാമ യോഽപ്യസൗ |
കിം ന മോചയതേ രാമം
കൃത്യാപി പിതൃനിഗ്രഹം || 2.78.3 ||

പൂർവമേവ തു വിഗ്രാഹ്യഃ
സമവേക്ഷ്യ നയാനയൗ |

ഉത്പഥം യഃ സമാരുഢോ

നാർയാ രാജാ വശം ഗതഃ || 2.78.4 ||

ഇതി സംഭാഷമാണേ തു

ശത്രുഘ്നേ ലക്ഷ്മണാനുജേ |

പ്രാഗ്ദ്വാരേഭൂത് തദാ കുബ്ജാ

സർവാഭരണഭൂഷിതാ || 2.78.5 ||

ലിപ്താ ചന്ദനസാരേണ

രാജവസ്ത്രാണി ബിഭ്രതീ |

വിവിധം വിവിധൈസ്തൈസ്തൈ -

ർഭൂഷണൈശ്ച വിഭൂഷിതാ || 2.78.6 ||

മേഖലാദാമഭിശ്ചിത്രൈ -

രന്ധൈശ്ച വരഭൂഷണൈഃ |

ബഭാസേ ബഹുഭിർബദ്ധാ

രജ്ജുഭിരിവ വാനരീ || 2.78.7 ||

താം സമീക്ഷ്യ തദാ ദ്വാഃസ്ഥോ

ഭൃശം പാപസ്യ കാരിണീം |

ഗൃഹീത്വാകരുണം കുബ്ജാം

ശത്രുഘ്നായ ന്യവേദയത് || 2.78.8 ||

യസ്യാഃ കൃതേ വനേ രാമോ

ന്യസ്തദേഹശ്ച വഃ പിതാ |

സേയം പാപാ നൃശംസാ ച

തസ്യാഃ കുരു യഥാമതി || 2.78.9 ||

ശത്രുഘ്നശ്ച തദാജ്ഞായ

വചനം ഭൃശദുഃഖിതഃ |

അന്തഃപുരചരാൻ സർവാ -

നിത്യവാച ധൃതവ്രതഃ || 2.78.10 ||

തീവ്രമുത്പാദിതം ദുഃഖം

ഭ്രാതൃണാം മേ തഥാ പിതൃഃ |

യഥാ സേയം നൃശംസസ്യ

കർമണഃ ഫലമശ്നുതാം || 2.78.11 ||

ഏവമുക്ത്വാ ച തേനാശു

സഖീജനസമാവൃതാ |

ഗൃഹീതാ ബലവത് കുബ്ജാ

സാ തദ് ഗൃഹമനാദയത് || 2.78.12 ||

തതഃ സുഭൃശസന്തപ്ത -

സ്തസ്യാഃ സർവഃ സഖീജനഃ |

ക്രൂദ്ധമാജ്ഞായ ശത്രുഘ്നം

വ്യപലായത സർവശഃ || 2.78.13 ||

അമന്ത്രയത കൃത്സ്നശ്ച

തസ്യാഃ സർവഃ സഖീജനഃ |

യഥായം സമുപക്രാന്തോ

നിഃശേഷം നഃ കരിഷ്യതി || 2.78.14 ||

സാനുക്രാശാം വദാൻയാം ച

ധർമജ്ഞാം ച യശസിനീം |

കൗസൽയാം ശരണം യാമഃ

സാ ഹി നോഽസ്തി ധ്രുവാ ഗതിഃ || 2.78.15 ||

സ ച രോഷേണ സംവീതഃ

ശത്രുഘ്നഃ ശത്രുശാസനഃ |

വിചകർഷ തദാ കുബ്ജാം

ക്രോശന്തീം പൃഥിവീതലേ || 2.78.16 ||

തസ്യാം ഹ്യാകൃഷ്ടമാണായാം

മനമരായാം തതസ്തതഃ |

ചിത്രം ബഹുവിധം ഭാണ്ഡം

പൃഥിവ്യാം തദ്യശീര്യത || 2.78.17 ||

തേന ഭാണ്ഡേന വിസ്തീർണം

ശ്രീമദ് രാജനിവേശനം |

അശോഭത തദാ ഭൂയഃ

ശാരദം ഗഗനം യഥാ || 2.78.18 ||

സ ബലീ ബലവത് ക്രോധാദ്

ഗൃഹീത്വാ പുരുഷർഷഭഃ |

കൈകേയീമഭിനിർഭർത്സ്യ

ബഭാഷേ പരുഷം വചഃ || 2.78.19 ||

തൈർവാക്യൈഃ പരുഷൈർദുഃഖൈഃ

കൈകേയീ ഭൃശദുഃഖിതാ |

ശത്രുഘ്നഭയസന്ത്രസ്താ

പുത്രം ശരണമാഗതാ || 2.78.20 ||

തം പ്രേക്ഷ്യ ഭരതഃ ക്രുദ്ധം

ശത്രുഘ്നമിദമബ്രവീത് |

അവധ്യാഃ സർവഭൂതാനാം

പ്രഥാഃ ക്ഷമ്യതാമിതി || 2.78.21 ||

ഹന്ത്യാമഹമിഥാം പാപാം

കൈകേയീം ദുഷ്ടചാരിണീം |

യദി മാം ധാർമികോ രാമോ

നാസൂയേൻമാതൃഘാതകം || 2.78.22 ||

ഇമാമപി ഹതാം കുബ്ജാം

യദി ജാനാതി രാഘവഃ |

ത്വാം ച മാം ചൈവ ധർമാത്മാ

നാഭിഭാഷിഷ്യതേ ധ്രുവം || 2.78.23 ||

ഭരതസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ

ശത്രുഘ്നോ ലക്ഷ്മണാനുജഃ |

ന്യവർത്തത തതോ ദോഷാത്

താം മുഥോച ച മുർഛിതാം || 2.78.24 ||

സാ പാദമൂലേ കൈകേയോ

മന്മരാ നിപപാത ഹ |

നിഃശ്വസന്തീ സുദുഃഖാർതാ

കൃപണം വിലലാപ ഹ || 2.78.25 ||

ശത്രുഘ്നവിക്ഷേപവിമുഢസംജ്ഞാം

സമീക്ഷ്യ കുബ്ജാം ഭരതസ്യ മാതാ |

ശനൈഃ സമാശ്വാസയദാർത്തരൂപാം

ക്രൗഞ്ചീം വിലഗ്നാമിവ വീക്ഷമാണാം || 2.78.26 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ അഷ്ടസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ||